

Samenvatting

Jong volwassen alleenstaande statushouders, die 18 jaar zijn geworden, worden geacht zelfstandig te gaan wonen. Aangezien zelfstandig wonen niet altijd een vanzelfsprekendheid is, omdat deze jongeren uit een andere cultuur komen, vaak geen of onvoldoende onderwijs hebben gevolgd of traumatische ervaringen hebben, dreigen ze uit te vallen en af te glijden naar een onwenselijk milieu. Daarom wil de gemeente een doorstroomhuis realiseren, zodat de jongeren kunnen doorgroeien naar een grotere zelfstandigheid. Door de juiste begeleiding te bieden en wonen mogelijk te maken in een groep met verschillende achtergronden kunnen de jonge statushouders een positieve persoonlijke ontwikkeling doormaken en een sociaal netwerk opbouwen. Een eerste stap naar zelfstandig wonen. Samen met het Elisabeth Strouven Fonds en The Masters is een concept ontwikkeld om een doorstroomhuis mogelijk te maken. In dit huis kunnen 21 personen wonen en is ruimte om activiteiten met wijkbewoners te organiseren. Het huis moet een natuurlijke positieve uitnodiging naar de buurt genereren en het moet een huis worden waar de bewoners zich thuis voelen. De start van het concept is gepland in het eerste kwartaal van 2019.

Beslispunten

1. Het college wordt gevraagd akkoord te gaan met het vaststellen van het concept doorstroomhuis;
2. Het college wordt gevraagd een besluit te nemen om de benodigde middelen voor de ontwikkeling van het doorstroomhuis ad € 90.000,- ter beschikking te stellen. Deze kosten worden gedekt uit het projectbudget 'opvang vluchtelingen';
3. Het college wordt gevraagd een besluit te nemen om de benodigde middelen ad €15.000 per jaar voor de huur van de algemene ruimten door The Masters voor een periode van 5 jaar ter beschikking te stellen. Deze kosten worden gedekt uit het budget algemene WMO-voorzieningen vanwege de buurtcomponent;
4. Het college wordt gevraagd een besluit te nemen om de benodigde middelen ad € 132.000 per jaar voor de begeleiding van de jongeren door The Masters voor een periode van 5 jaar ter beschikking te stellen. Deze kosten komen het eerste jaar ten laste van het budget algemene WMO-voorziening. Op basis van de specifieke begeleidingsvraagstukken van de individuele jongeren wordt voor het einde van het eerste jaar een inkooparrangement ontwikkeld. De kosten voor dit arrangement voor de jaren 2 t/m 5 worden gedekt uit het budget ZIN WMO.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 13 maart 2018:

Conform.

1. Aanleiding

Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMV) die met een verblijfsvergunning in de gemeente Maastricht geplaatst worden en in de opvang bij Xonar verblijven, moeten sinds 1 januari 2016 op het moment dat ze 18 jaar worden ook in de stad van plaatsing gehuisvest worden. Xonar biedt in Maastricht opvang en begeleiding aan 71 jongeren met een verblijfsvergunning. De afgelopen jaren verlaten per jaar gemiddeld 25 jongeren de opvang van Xonar en moeten zelfstandig gaan wonen, meestal op een kamer in de stad.

Het zelfstandig wonen is voor veel van deze jongeren een te grote stap. Zij komen in de praktijk teveel drempels, zoals een taalachterstand, grote cultuurverschillen en een te klein sociaal netwerk tegen om goed te kunnen landen in de stad. Deze jongeren zouden geholpen kunnen worden door eerst in een 'tussenstation' te wonen met andere Nederlanders als 'stepstone' tussen de geborgen opvang bij Xonar en zelfstandig wonen in de stad. Dit zou een 'doorstroomhuis' kunnen zijn. Dit doorstroomhuis wil Elisabeth Strouven Fonds samen met The Masters en de gemeente realiseren aan de Hoogbrugstraat 42 in Wyck.

Deze nota gaat over de ontwikkeling en realisatie van een 'doorstroomhuis' en wat dit betekent voor de gemeente Maastricht.

2. Context

Op 1 januari 2016 is landelijk het nieuwe opvangmodel voor AMV'ers in werking getreden. Waar voorheen de huisvesting van alle AMV'ers met en zonder vergunning onder de verantwoordelijkheid van het COA viel, is dit deel van de opvang onder de verantwoordelijkheid van Nidos komen te vallen. Bij de geboden opvang wordt onderscheid gemaakt naar leeftijd en verblijfsperspectief (wel of geen vergunning).

Nidos en COA zijn samen verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding, waarbij Nidos de wettelijke voogd is van alle AMV'ers in Nederland. Met de implementatie van het nieuwe opvangmodel wordt een kwalitatieve verbetering beoogd die past bij de kwetsbaarheid van deze leeftijdscategorie en die ervoor moet zorgen dat de jongeren zoveel als mogelijk in dezelfde omgeving blijven, daardoor kunnen zij hun sociale contacten aanhouden en eventueel ontvangen zorg en onderwijs voortzetten.

Nidos is verantwoordelijk voor het plaatsen van AMV'ers tot en met 14 jaar, met of zonder vergunning, in opvanggezinnen. Daarnaast is Nidos verantwoordelijk voor het plaatsen van AMV'ers van 15 jaar en ouder met een status op kleinschalige opvangplekken.

In de praktijk voert Xonar in opdracht van Nidos de opvang van deze jongeren uit met zogenaamde woongroepen en wooneenheden. De kleinschalige opvangplekken bestaan uit wooneenheden (4

jongeren) en woongroepen (12 jongeren). In totaal heeft Xonar in Maastricht 71 opvangplekken ter beschikking.

Xonar werkt middels een vaste methodiek aan de integratie van de jongeren in de samenleving en aan de overgang naar een zelfstandig leven als zij 18 jaar worden. Zoals gezegd vallen zij vanaf hun 18^e levensjaar officieel niet meer onder de verantwoordelijkheid van het Nidos, maar zijn op zichzelf aangewezen.

Per jaar stromen circa 25 jongeren uit bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd. Een groot deel van deze jongeren is door verschillende oorzaken nog niet in staat om zelfstandig te wonen. Oorzaken hiervoor kunnen zijn dat ze te kort in Nederland verblijven om Nederlands te kunnen begrijpen, of zorg nodig hebben en ook nog geen sociaal netwerk hebben. Door de regelgeving en talloze loketten waar aangeklopt moet worden, worden deze jongeren overvraagd met ongewenste uitval als gevolg. De jongeren kunnen verdeeld worden in drie groepen:

1. Sterke jongeren;
2. Jongeren met zorgen;
3. Jongeren die intensieve zorg nodig hebben.

In het algemeen geldt dat alle jongeren actief uitgenodigd en betrokken moeten worden voor deelname aan de samenleving. De jongeren zijn vaak getraumatiseerd en hebben weinig vertrouwen in een ander.

3. Gewenste situatie

Het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom van 28 april 2016 tussen VNG en Rijk, onderkent dat AMV'ers die 18 jaar worden en die na hun 17^e in de opvang zijn gekomen, waardoor ze relatief korte begeleiding van Xonar hebben gehad, extra aandacht en begeleiding nodig hebben. In alle gevallen dient Nidos zorg te dragen voor een warme overdracht naar de gemeente, zodat vervolgens de gemeente in staat wordt gesteld adequaat maatwerk te leveren. De benodigde begeleiding zal immers per persoon verschillen.

Kort gezegd komt het erop neer dat een protocol in werking treedt op het moment dat de jongere de leeftijd van 17 jaar en 6 maanden bereikt. Dit protocol zorgt ervoor dat op het gebied van huisvesting, financiën, zorg en maatschappelijke begeleiding de benodigde zaken in orde gebracht worden. Als voorbereiding op het wonen in de Maastrichtse samenleving zou het wenselijk zijn als deze jongeren in een omgeving tijdelijk zou kunnen wonen die hem of haar beter voorbereid op de samenleving.

Door begeleiding en ondersteuning wordt op meerdere leefgebieden gewerkt aan zelfstandigheid, zelfverzorging, dagelijkse routine, zelfredzaamheid, omgaan met emoties, veiligheid en toekomst.

Deze jongeren zouden in een ‘tussenstation’ wonen met andere Nederlanders als ‘stepstone’ tussen de geborgen opvang bij Xonar en zelfstandig wonen in de stad. Dit zou een ‘doorstroomhuis’ kunnen zijn. Een invulling die bovendien in lijn is met de plannen van de Provincie Limburg, om zgn. “doorstroomlocaties” op te zetten, waar jonge statushouders kunnen verblijven totdat zij in staat zijn om volledig zelfstandig te gaan wonen.

Het Elisabeth Strouven Fonds wil samen met de gemeente en The Masters een dergelijk doorstroomhuis realiseren aan de Hoogbrugstraat 42 in Wyck.

Het betreft hier het pand dat eerder in gebruik was door Xonar voor de ‘vrouwenopvang’. Dit pand wordt in opdracht van ESF opnieuw ontwikkeld en verbouwd waarbij naast realisatie van een aantal algemene ruimten ook 21 onzelfstandig kamers gerealiseerd worden. Op deze 21 kamers gaan 3 verschillende groepen wonen, te weten: reguliere studenten, jong volwassen statushouders en zogenaamde masters (dit zijn personen met een afstand tot de arbeidsmarkt). De ideale verhouding en samenstelling is uiteraard afhankelijk van het zelfstandigheidniveau van de instromende jongeren op verschillende gebieden. Vooralsnog is met het Elisabeth Strouven Fonds en The Masters afgesproken dat de bezetting voor 50% uit AMV'ers bestaat en 50% uit een mix van studenten en masters.

Van maart 2017 tot juli 2017 zijn diverse ateliersessies met de betrokken partijen georganiseerd om met elkaar te verkennen hoe het concept vorm gegeven zou moeten worden. Vanuit de doelstelling om jonge statushouders een betere start en duurzaam verblijf in de samenleving te geven, is een opvangmodel bedacht waarin huisvesting, werk, scholing, Nederlands leren, maatwerk, werken met gemotiveerde mensen en sociale contacten opbouwen met de lokale medeburgers de ingrediënten vormen.

De organisatie The Masters is gevraagd om mee te denken en te werken aan dit nieuwe concept. Onderstaande tekst is van hun hand en geeft een indruk van de aanpak. De begeleiding van de jongeren kent vier pijlers:

1. Persoonlijke ontwikkeling

Het focussen op de eer, cultuur, vertrouwen opbouwen, kennismaking, Intake, talentscan, gedrag, houding, omgang, budgetbewaking, koken, communicatie, zelfredzaamheid, omgaan met leiding, samenwerking. Het opstellen van een ontwikkelplan op vaardigheden, kennis, houding en gedrag. Dit gebeurt door Mastercoaches. Uitgangspunt van de ontwikkelmethodiek is uitgaan van de kracht en sterke punten, maar ook de ontwikkelpunten van de statushouder.

2. Community building

Het creëren van een hechte community van bewoners en coaches in het “Doorstroomhuis”. In feite betekent verblijf in- en deelnemen aan de community een eerste integratiestap naar de Nederlandse samenleving. In een community sta je er nooit alleen voor, maar zonder je je ook niet af. Je hebt verantwoordelijkheden en taken, je werkt mee aan de teamgeest en helpt anderen waar nodig. De mix met studenten en Masters betekent leren assimileren. Daarbij heeft een “community facilitator” een belangrijke verbindende rol. Zij zorgt voor het naleven van de normen en waarden van het huis. Zorgen voor harmonie en veiligheid.

3. Werken en leren

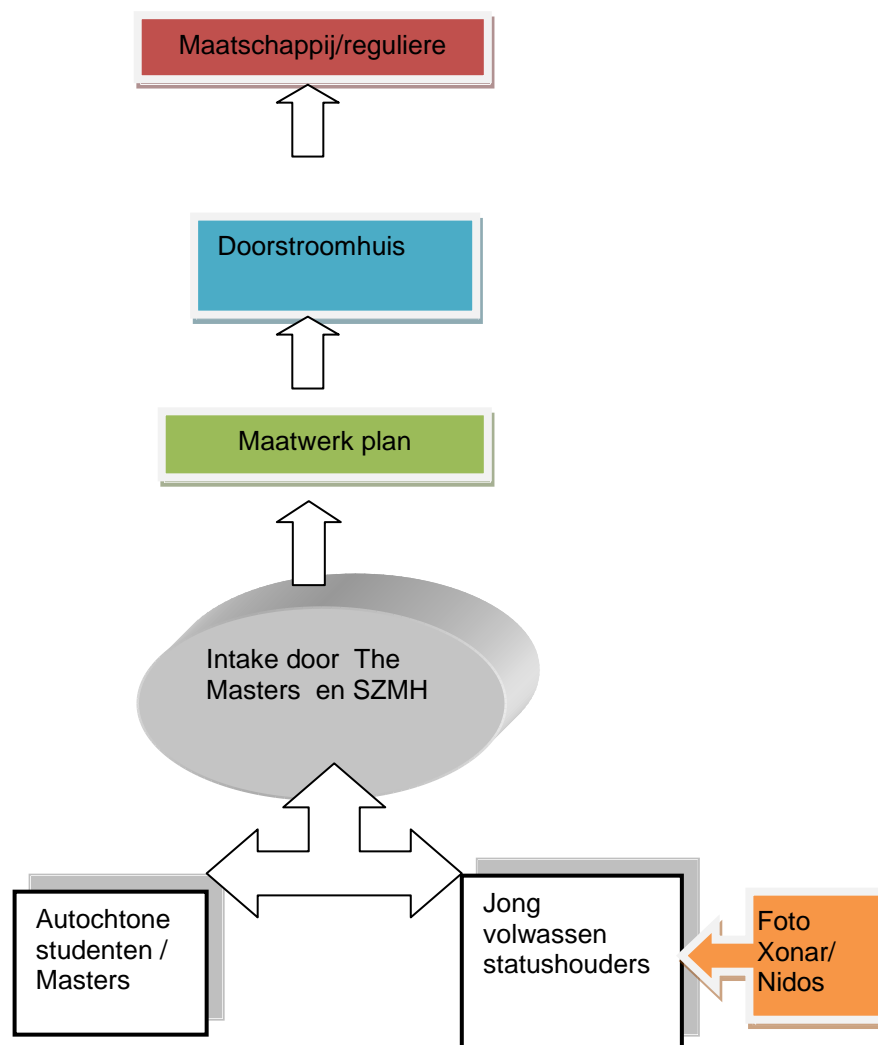
In dit “Thuis” wonen statushouders, studenten en Masters die onderweg zijn naar een volgende levensfase. Voor statushouders en Masters geldt dat zij niet alleen wonen en verblijven, maar vrijwel direct aan de slag gaan op een stage/werkplek. De structuur aanbrengen van wonen-werken-leren is van belang voor de gewenning aan een duurzame en positieve deelname aan de samenleving. Vanaf de intake moet helder worden in welke richting werk en/of opleiding moet worden gezocht. Het bedrijfsleven wordt gevraagd om kansen te bieden en coulance te tonen bij het creëren van leerwerkplekken.

4. De Wijk

Buren en wijkgenoten worden vanaf het begin betrokken bij de plannen en bewust gemaakt van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Zij maken kennis met de nieuwe wijkbewoners en worden uitgebreid geïnformeerd. Het publieke gedeelte van het Huis (wijkhuis) wordt een open en vrij toegankelijke voorziening voor buurtbewoners. Denk hierbij aan het Masters Wijkhuis concept in het “Huis van Bourgondië”. Het open gedeelte biedt ook werkplekken voor participatie kandidaten, Deelgenoot worden, een vrijwillige bijdrage leveren, een gastvrije benadering kiezen, zijn elementen die in de buurt de gewoonste zaak van de wereld worden en waar de nieuwe bewoners volledig worden geaccepteerd. Het verblijf moet met andere woorden geen passief verblijf zijn.

In onderstaand schema wordt aangegeven hoe de 'doorloop' in het 'doorstroomhuis' eruit ziet.

Collegevoorstel

De verblijfsduur in het doorstroomhuis is afhankelijk van het zelfstandigheidniveau op verschillende leefgebieden. Dit kan voor elke bewoner verschillend zijn. Er zal een 'ontslagprotocol' ontwikkeld worden. Door Nidos (voogd) en Xonar (begeleider tot 18 jaar) wordt een 'foto' van de jongere gemaakt. Samen met The Masters, Nidos en Xonar en Sociale Zaken Maastricht Heuvelland wordt een intake gedaan van de jongere. Het is immers van groot belang dat de jongere ook past in de groep. Dit geldt evenzo voor de 'fit' van de studenten en de masters in de groep.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

N.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering

N.v.t.

8. Financiën

De kosten betreffen:

- Verbouwing van het pand;
- Inrichting van de kamers en algemene ruimten;
- Ontwikkelingskosten concept;
- Uitvoeringskosten (begeleiding door The Masters).
- Huur algemene ruimten t.b.v. uitvoering concept door The Masters.
- Huur van een kamer.

Verbouwing van het pand:

Het bestaande gebouw moet worden aangepast en verbouwd. De verbouwing zal door het Elisabeth Strouven Fonds worden bekostigd. Er is €1.400.000 voor de verbouwing begroot.

Inrichting kamers en algemene ruimten:

De inrichting van de kamers en de algemene ruimten zal door het Elisabeth Strouven Fonds worden bekostigd.

Ontwikkelingskosten concept:

The Masters is gevraagd om mee te denken over de inhoudelijke aanpak van de begeleiding van de jongeren. Daarnaast hebben zij een advies- en uitvoeringsrol met betrekking tot fondswerving, communicatieplan, interieur en wijkgerichte activiteiten. Deze kosten worden door de gemeente gesubsidieerd. Er is €90.000 begroot. Deze kosten worden gedekt door het budget opvang vluchtelingen.

Jaarlijkse uitvoeringskosten (begeleiding) door The Masters:

Het betreft inzet van professionals zoals Community facilitator, coaches en buddy ondersteuning. Deze kosten worden door de gemeente gesubsidieerd aan The Masters. Er is €132.000 begroot per jaar. Deze kosten worden gedekt uit de algemene WMO-voorzieningen. Het is hierbij het doel om gedurende het eerste jaar een separaat inkooparrangement te ontwikkelen waarna deze kosten via inkoop WMO zullen lopen en ten laste van het budget WMO ZIN komen.

Huur algemene ruimten.

The Masters krijgen algemene ruimtes ter beschikking om de begeleiding te faciliteren. De huurkosten worden begroot op €15.000,- per jaar exclusief gas, water en licht. Deze kosten zullen door de gemeente voor een periode van 5 jaar worden betaald en zullen gedekt worden uit de algemene WMO-voorzieningen, dit vanwege de buurtcomponent.

Huur van een kamer

De individuele huurder van een kamer betaalt de huurpenningen en servicekosten rechtstreeks aan de verhuurder het Elisabeth Strouven Fonds.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

Dit projectvoorstel is in samenwerking met Elisabeth Stouven Fonds, The Masters, Xonar, Nidos, Match! (universiteit), leerplicht, RO groep en de gemeente tot stand gekomen.

11. Voorstel

1. Het college wordt gevraagd akkoord te gaan met het vaststellen van het concept doorstroomhuis;
2. Het college wordt gevraagd een besluit te nemen om de benodigde middelen voor de ontwikkeling van het doorstroomhuis ad € 90.000,- ter beschikking te stellen. Deze kosten worden gedekt uit het projectbudget 'opvang vluchtelingen';
3. Het college wordt gevraagd een besluit te nemen om de benodigde middelen ad €15.000 per jaar voor de huur van de algemene ruimten door The Masters voor een periode van 5 jaar ter beschikking te stellen. Deze kosten worden gedekt uit het budget algemene WMO-voorzieningen vanwege de buurtcomponent;
4. Het college wordt gevraagd een besluit te nemen om de benodigde middelen ad € 132.000 per jaar voor de begeleiding van de jongeren door The Masters voor een periode van 5 jaar ter beschikking te stellen. Deze kosten komen het eerste jaar ten laste van het budget algemene

WMO-voorziening. Op basis van de specifieke begeleidingsvraagstukken van de individuele jongeren wordt voor het einde van het eerste jaar een inkooparrangement ontwikkeld. De kosten voor dit arrangement voor de jaren 2 t/m 5 worden gedekt uit het budget ZIN WMO.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De oplevering van het gebouw staat gepland voor januari 2019. Na de inrichting en opstartperiode kunnen de eerste bewoners in het eerste kwartaal 2019 instromen.

Gelet op het afbreukrisico is het belangrijk om te monitoren, te evalueren en bij te sturen.

Er wordt voorgesteld om een begeleidingscommissie, een werkgroep en een stuurgroep in te stellen.

Dit laatste is ook op verzoek van het Elisabeth Strouven Fonds.